22 Ιουνίου 2026

Άγιος Γρηγόριος ο Διδάσκαλος ο Βατοπαιδινός († 22 Ιουνίου)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Στις 22 Ιουνίου η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του αγ. Γρηγορίου του Βατοπαιδινού, του επονομαζόμενου και Διδασκάλου. Ο άγιος ιεράρχης Γρηγόριος ο Διδάσκαλος γεννήθηκε σε μία ευλογημένη οικογένεια στο Βουκουρέστι, το έτος 1765, παίρνοντας κατά τη βάπτισή του το όνομα Γεώργιος. Ο νεαρός Γεώργιος (Μινκουλέσκου) σπούδασε στις πιο φημισμένες σχολές της εποχής, όπως η ηγεμονική Ακαδημία του Αγίου Σάββα, αποκτώντας μία εξαιρετική μόρφωση, θύραθεν και θεολογική.Μετά το πέρας των σπουδών του, ανεχώρησε μαζί με άλλους δύο συμφοιτητές και φίλους για το μοναστήρι Νεάμτς, το οποίο τότε καθοδηγούνταν από το μέγα Παΐσιο Βελιτσκόφσκυ. Το έτος 1790 εκάρη μοναχός με το όνομα Γρηγόριος και όντας γνώστης της λατινικής και ελληνικής γλώσσας, έκανε υπακοή και μετέφρασε μερικά συγγράμματα των αγίων πατέρων. Μετά από μερικά χρόνια μαζί με το φίλο του, μοναχό Γερόντιο, στάλθηκε στο Βουκουρέστι, όπου του ενεπιστεύθη η φροντίδα της βιβλιοθήκης της μητροπόλεως.

AGGRVAT
Image not found or type unknown

Από εκεί, ανεχώρησε αργότερα για το Άγιον Όρος, ασκητεύοντας για κάποιο καιρό στην περιοχή Καλαμιτσίου της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου. Το έτος 1812, ο άγιος Γρηγόριος έφυγε από τον Άθωνα και επέστρεψε στο μοναστήρι Νεάμτς, όπου συνεχίζοντας την εργασία μεταφράσεως και εκτυπώσεως των ιερών βιβλίων, παρέμεινε μέχρι το 1820, οπότε επέστρεψε στο Βουκουρέστι. Για λίγο καιρό διέμεινε στο μοναστήρι Αντίμ και ύστερα εγκαταστάθηκε στο μοναστήρι Καλνταρουσάνι, 30 χιλ. βορείως του Βουκουρεστίου, μοναστική εστία με αγιορειτικό τυπικό, καθιερωμένο μερικές δεκαετίες πριν, από έναν άλλο μαθητή του αγίου Παϊσίου, τον καθηγούμενο π. Γεώργιο από την Τσερνίκα. Εδώ έζησε ταπεινά σε ένα μικρό κελλί όπου είχε για κρεβάτι μία σανίδα σκεπασμένη με ψάθα και μία κουβέρτα, ένα τραπέζι, μία καρέκλα, μία εικόνα και δύο δισάκια βιβλία.

Αν και τότε ήταν μόνο ιεροδιάκονος, το 1823 ο ηγεμόνας της Ρουμανικής Χώρας, Γρηγόριος Δημήτριος Γκίκας, μαθαίνοντας την ταπείνωση και τη σοφία του, τον κάλεσε στο Βουκουρέστι για να τον εγκαταστήσει στον θρόνο της μητροπόλεως Ουγγροβλαχίας. Ο άγιος με δυσκολία δέχτηκε να υπακούσει, όμως αρνήθηκε να πάει με την άμαξα που του έστειλε ο βοεβόδας και ανεχώρησε για το Βουκουρέστι με τα πόδια. Λέγεται ότι πιάνοντάς τον η νύκτα στο δρόμο ζήτησε φιλοξενία στον ιερέα ενός χωριού κοντά στο Βουκουρέστι, όμως αυτός βλέποντάς τον ένα απλό μοναχό και σκονισμένο από το δρόμο δεν τον δέχτηκε στο σπίτι αλλά τον έστειλε να κοιμηθεί στο σταύλο. Όταν όμως αργότερα ήλθε να ασπαστεί το χέρι του νέου μητροπολίτη, όπως ήταν η συνήθεια, αναγνωρίζοντάς τον, ο ιερέας δεν μπορούσε να ελέγξει τον εαυτό του και έτρεμε από φόβο. Ο άγιος Γρηγόριος όμως, αναγνωρίζοντάς τον και αυτός, του είπε με πραότητα: «Ησύχασε, πάτερ’ τα γουρούνια της αγιωσύνης σου ήταν πολύ καθώς πρέπει» και δεν του έκανε τίποτε.

Η ενθρόνισή του έλαβε χώρα την 11η Ιανουαρίου 1823. Όταν του επέδωσε την αρχιερατική ράβδο ο ηγεμόνας, πρόφερε τα λόγια: «Ούτε αυτού που έτρεξε, ούτε αυτού που παρακάλεσε, αλλά αυτού που ευλόγησε ο Θεός!» Ως μητροπολίτης, ο άγιος Γρηγόριος εγκατέστησε επισκόπους στους θρόνους της Άρτζες, Ράμνικ και Μπουζάου, οικοδόμησε εκκλησίες και ίδρυσε σχολεία στα χωριά και τις πόλεις. Με δική του πρωτοβουλία επίσης ιδρύθηκαν τα Σεμινάρια του Βουκουρεστίου, του Μπουζάου, της Κούρτσα ντε Άρτζες και του Ράμνικ. Φρόντισε ιδιαιτέρως τους φτωχούς, τις χήρες και τα παιδιά. Άρχισε και την επισκευή του καθεδρικού μητροπολιτικού ναού του Βουκουρεστίου, ο οποίος τελείωσε μόλις μερικά χρόνια μετά την κοίμησή του, όσο και την εκτύπωση βίων αγίων σε 12 τόμους.

Το έτος 1829, ο άγιος Γρηγόριος εξορίστηκε στη Βεσσαραβία από το ρωσσικό καθεστώς. Του επετράπη να επανέλθει στο Βουκουρέστι μόλις το 1833 ενώ το 1834 στις 22 Ιουνίου, την ώρα της αγρυπνίας κοιμήθηκε εν Κυρίω. Ενταφιάστηκε

στον αρχιερατικό θρόνο σε θέση την οποία μόνος είχε διαλέξει, κάτω από τη στέγη του καθεδρικού ναού στη βορεινή πλευρά του ιερού βήματος, στο ύψος της προσκομιδής. Το 1841, μετά από 7 χρόνια έγινε η ανακομιδή των λειψάνων του και η μεταφορά τους στο οστεοφυλάκιο της μονής Καλνταρουσάνι.

Μετά από ένα αιώνα, το 1934, τα λείψανα τοποθετήθηκαν σ' ένα μικρό φέρετρο από σκαλιστή βελανιδιά στο παρεκκλήσιο του κοιμητηρίου του μοναστηριού. Το 1961, με φροντίδα του πατριάρχου Ιουστινιανού επανενταφιάστηκε στον νάρθηκα της μεγάλης εκκλησίας του μοναστηριού και πάνω στον τάφο του τοποθετήθηκε μία ωραία σκαλισμένη πέτρινη πλάκα.

Στη συνεδρία της 20ης-21ης Οκτωβρίου 2005, κατόπιν αναφοράς της Θεολογικής και Λειτουργικής Επιτροπής, με πρόταση του μακαριωτάτου πατριάρχου κυρού Θεοκτίστου, υπό την ιδιότητά του ως αρχιεπισκόπου Βουκουρεστίου και μητροπολίτου Μουντενίας και Δόμπρουτσας, η Ιερά Σύνοδος της Ορθοδόξου Ρουμανικής Εκκλησίας, ενέκρινε την ένταξη στο αγιολόγιο του μητροπολίτη Γρηγορίου του Διδασκάλου, με γενική τιμή ως ιεράρχου με τον τίτλο: άγιος ιεράρχης Γρηγόριος ο Διδάσκαλος μητροπολίτης Ρουμανικής Χώρας, εγγεγραμμένος στο ημερολόγιο της Ορθοδόξου ρουμανικής εκκλησίας στην ημερομηνία της 22ας Ιουνίου με μαύρο σταυρό, απλό ως άγιος με πολυέλαιο.

Η επίσημη ανακήρυξη της κατατάξεως στο αγιολόγιο έλαβε χώρα στον πατριαρχικό καθεδρικό ναό του Βουκουρεστίου κατά την ημέρα των πολιούχων αυτού αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, την 21 Μαΐου 2006, κατά τη διάρκεια της θείας λειτουργίας η οποία τελέστηκε από το μακαριώτατο πατριάρχη κυρό Θεόκτιστο, πλαισιωμένο από τα περισσότερα μέλη της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου ρουμανικής εκκλησίας και αντιπροσώπων των αδελφών Ορθοδόξων Εκκλησιών, του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγάλης Βρεττανίας Γρηγορίου, Αντιπροσώπου του Οικουμενικού πατριαρχείου, του Σεβασμιωτάτου των ανατολικών Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής Μητροφάνους εκ μέρους του πατριαρχείου Σερβίας, του Σεβασμιωτάτου Ιγνατίου της Πλέβνας εκ μέρους του πατριαρχείου Βουλγαρίας, του Σεβασμιωτάτου Ελασσώνος Βασιλείου εκ μέρους της Ορθοδόξου εκκλησίας της Ελλάδος και του Σεβασμιωτάτου Λούμπλιν και Χέλμ εκ μέρους της Ορθοδόξου εκκλησίας της Πολωνίας.